

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	7260 Правознавство
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	081 Право

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

17.11.2023 р.

Справа № 1954/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 08 "Право" у складі:

Дроздов Олександр Михайлович – головуєчий,

Беніцький Андрій Сергійович,

Ващенко Юлія В`ячеславівна,

Великанова Марина Миколаївна,

Гуржій Тарас Олександрович,

Джафарова Олена В`ячеславівна,

Зверев Євген Олександрович,

Мочульська Марта Євгенівна,

Торбас Олександр Олександрович,

Шепітько Михайло Валерійович,

за участі запрошених осіб:

Нікітін Володимир Вікторович – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	7260
Назва ОП	Правознавство
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі освітньої програми повністю корелюються із місією, візією та стратегією розвитку Національного авіаційного університету до 2030 року.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Експертна група зазначає, що під час фокус-груп із стейкхолдерами (студентами, випускниками ОПП, роботодавцями) була підтверджена їхня тісна співпраця із ЮФ НАУ щодо реалізації освітньої програми та активна їх участь в удосконаленні освітнього процесу на магістерському рівні зі спеціальності 081 Право. Як зазначають експерти, розробниками ОПП враховувалось прохання стейкхолдерів про розширення переліку вибіркових освітніх компонентів ОПП, зокрема щодо юридичного консультування та адвокатської діяльності.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ЗВО продемонстрував, що при визначенні цілей та програмних результатів навчання було враховано тенденції розвитку та потреби ринку праці, галузевий та регіональний контекст. ЮФ НАУ має вектор підготовки кадрів юридичного профілю у сфері авіації, а також фахівців у галузі повітряного та космічного права. Так, розробники освітньої програми зазначили, що важливими цілями ОПП є здатність забезпечити потреби національного та міжнародного ринку праці, зокрема в аспекті врегулювання правових питань використання та дослідження повітряного простору; вирішенні практичних завдань нормопроекування та застосування міжнародного повітряного права і національного авіаційного законодавства тощо. Університет має тісні контакти із закладами вищої освіти країн ЄС, зокрема Німеччини, Угорщини, Болгарії та Польщі. Особливістю освітньої програми НАУ є підготовка фахівців у галузі повітряного та космічного права. Проте НАУ не продемонстрував, як при удосконаленні освітньої програми, що акредитується, було використано досвід освітніх програм ЗВО України, а також країн Європейського Союзу. Рекомендуємо при оновленні освітньої програми університету використати досвід провідних країн Європейського Союзу, а також країн Північноатлантичного альянсу, які мають ОП магістерського рівня юридичного спрямування, для запозичення кращих практик.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОПП забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти результатів навчання, передбачених Національною рамкою кваліфікацій та Стандартом вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право», затвердженою наказом МОН України від 20.07.2022 р.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОПП відповідає вимогам ЗУ «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право», затвердженому наказом МОН України від 20.07.2022 р., та складає 90 кредитів ЄКТС.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Привертає увагу те, що більшість робочих програм НД затверджено після початку навчального процесу у здобувачів. РП ОК 8 схвалена на кафедрі 10.11.2022 р., затверджена НМР ЮФ 08.12.2022 ., а деканом ЮФ – 17.01.2023 р. РП ОК 9 схвалена на кафедрі 11.11.2022 р., затверджена на засіданні НМР ЮФ 08.12.2022 ., а деканом ЮФ – 17.01.2023 р. РП ОК 7 схвалена на кафедрі 10.11.2022 р., а затверджена НМР ЮФ 08.12.2022 р. Згідно з навчальним планом настановна сесія 1-го семестру у здобувачів заочної форми проходила 13–19 жовтня 2022 р. Відповідно до цього НП, 6 год. ауд. занять з ОК 7, ОК 8, ОК 9 для здобувачів заочної форми передбачено у 1-му семестрі, а саме під час настановної сесії. РП ОК 3, ОК 4 схвалена на кафедрі 31.10.2022 р., затверджена НМР ЮФ 08.12.2022 ., а деканом ЮФ – 14.12.2022 р. РП ОК 6 схвалена на кафедрі 10.11.2022 р., а затверджена НМР ЮФ 08.12.2022 . Згідно з навчальним планом (уведеним у дію 18.10.2022 р.) та Графіком навчального процесу (URL : <http://surl.li/mwhel>) заняття у здобувачів денної форми почалися з вересня 2022 р. РП ОК 2 схвалена на кафедрі 29.05.2023 р., а затверджена НМР та заст.декана ФЛСК – 08.06.2023 р. Проте у здобувачів денної форми до цих термінів завершилось викладання ОК 2, а з 08.06.2023 р. вже почалась практика. РП ОК 5 схвалена на кафедрі 10.11.2022 р., затверджена НМР ЮФ 08.12.2022 ., а деканом ЮФ – 03.07.2023 р. Таким чином, між датами затвердження РП минуло більше півроку. РП ОК 1, завантажена у Таблиці № 1, не містить інформації щодо дат проходження процедур її затвердження. Під час акредитації ЗВО надав виправлений варіант РП ОК 1 (URL : <http://surl.li/mwifj>) схваленої на кафедрі іноземних мов та перекладу 22.08.2022 р., затвердженої НМР ФЛСК 06.09.2022 . та затвердженої деканом ЮФ 09.09.2023 р. Проте привертає увагу та обставина, що між схваленням на кафедрі РП ОК 1 та її затвердженням деканом минув фактично один рік. На ЮФ більшість РП було затверджено після початку навчального процесу, а подекуди й після завершення екзаменаційних сесій. Крім того, привертає увагу те, що введення в дію навчальних планів до ОП було затверджено наказом ректора 18.10.2022 р., тобто після початку освітнього процесу за ОП. Вважаємо за необхідне змінити практику затвердження навчальних планів до ОП після початку освітнього процесу, а робочі програми – після опанування здобувачами освітніх компонентів ОП. Рекомендація: 1. Навчальні плани затверджувати перед початком освітнього процесу. 2. Робочі програми НД затверджувати в розумні короткі строки після введення в дію навчальних планів до ОП. Структура Тематичних планів має певні вади. Так, в РП ОК 8 для заочної форми навчання передбачено 10 годин лекцій, але в Тематичному плані зазначено 14 год. лекцій (2+2+6+2+2) до тем №№ 1, 3, 5, 7 та 8. Рекомендуємо в Тематичному плані РП ОК 8 виправити помилки щодо кількості годин лекційних занять, які передбачені для здобувачів заочної форми навчання.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Під час онлайн-спілкування із здобувачами експерти засвідчили, що останні ознайомлені з процедурами вибору освітніх компонентів через існуючу в університеті Автоматизованої системи формування індивідуальної освітньої траєкторії. Здобувачам ОП забезпечена можливість вільного вибору навчальних дисциплін і формування індивідуальної освітньої траєкторії. Каталог вибіркових компонентів до ОП розміщено на веб-сторінках «Вибіркові дисципліни (М)» (URL : <http://surl.li/mwhhe>) та «Вибіркові компоненти» (URL : <http://surl.li/mwhir>). В Покроковій інструкції для роботи здобувача вищої освіти в автоматизованій системі «Формування індивідуальної освітньої траєкторії» (URL : <http://surl.li/eiseg>) роз'яснюється процедура вибору освітніх компонентів. Освітній процес є студентоцентричним, процедура вибору здобувачами ОК ОПП є зрозумілою та добре продуманою. Як зазначають експерти, здобувачі висловлювали задоволеність каталогом вибіркових компонентів, які формуються випусковою кафедрою.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

не застосовується

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

У межах освітньої програми відбувається формування soft skills у здобувачів магістерського рівня через загальні та фахові компетентності, які забезпечуються відповідними освітніми компонентами.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Доступ до ОП забезпечується чіткими Правилами прийому на навчання за освітньою програмою в НАУ, розробленими згідно з Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році, затвердженим Наказом МОН України від 15.03.2023 року № 276. Інформацію щодо правил прийому на навчання розміщено на офіційному сайті НАУ, а також на сайті Юридичного факультету НАУ (URL : <http://surl.li/mwjhk>). Вони є чіткими та зрозумілими й не містять дискримінаційних положень. Для іноземців умови вступу визначено Порядком прийому на навчання іноземців та осіб без громадянства до НАУ, які опубліковані на офіційному сайті НАУ (URL : <http://surl.li/mwjia>).

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, є чіткими та зрозумілими. Вони регламентовані Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність НАУ та відповідають Лісабонській конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні. Документ є доступний для всіх учасників освітнього процесу. Проте практики застосування вказаних правил на ОПП «Правознавство» зі спеціальності 081 Право не було. Під час онлайн-зустрічей із здобувачами останні пояснили експертам, що під час навчання на ОП через її короткий термін вони не мають наміру брати участь у програмах академічної мобільності, оскільки бажають отримати знання та навички безпосередньо під час навчання саме на цій ОП в НАУ. Рекомендуємо університету створювати можливості для здобувачів ОПП щодо їх участі у національних та зарубіжних програмах академічних обмінів. На початку навчального року розробити план заходів, спрямованих на популяризацію та стимулювання участі здобувачів вищої освіти ОПП у національних та міжнародних програмах академічних обмінів.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти НАУ регламентовано механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, який є чітким, прозорим та публічним. У відомостях самооцінювання вказано, що випадків визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, на освітній програмі не було. Проте експерти зазначили, що під час спілкування із доцентами І.П. Устиною та Л.І. Чулінда останні зазначили, що зараховують результати, отримані здобувачами в неформальній освіті. Рекомендуємо активно популяризувати та стимулювати здобувачів ОПП до участі в отриманні освітніх компонентів в рамках неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

В ОПП зазначені форми навчання: «Інституційна з елементами дистанційної: очна, заочна». Статтею 9 ЗУ «Про освіту» та ст. 49 ЗУ «Про вищу освіту» чітко визначені форми здобуття освіти, серед яких передбачено такі інституційні форми, як очна (денна та вечірня), заочна, дистанційна та мережева. Освітнім законодавством України не передбачено «інституційної з елементами дистанційної...» форми навчання. Рекомендуємо п. 1.9. «Форми навчання» ОПП сформулювати відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право», затвердженого наказом МОН України від 20.07.2022 р., де зазначені: очна, заочна та дистанційна форми здобуття вищої освіти. Здобувачам пропонується по шість дисциплін на кожен семестр першого року навчання: по три рекомендовані та три альтернативні вибіркові дисципліни, з них у переліку дві дисципліни нефахові. Погоджуємось із висновками експертів щодо доцільності розширення переліку вибіркових дисциплін до ОПП.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься в Робочих програмах навчальних дисциплін, а також в Силабусах навчальних дисциплін, які розміщені на веб-сторінці «ОС магістр» (URL : <http://surl.li/mwhfu>).

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Погоджуємось із думками експертів щодо доцільності розмежування ОК 10 «Науково-дослідна практика у сфері права» та ОК 12 «Фахова практика». На початку навчального року розробити план заходів із розповсюдження та поширення інформації про національні та міжнародні науково-дослідні та освітянські проекти та програми та можливості участі у них здобувачів ОПП.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

В університеті існують практики запровадження НПП знань при викладанні навчальних дисциплін на ОПП, які було ними отримано протягом стажування в зарубіжних закладах вищої освіти, інституціях Ради Європи, Європейському суді з прав людини тощо.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Під час фокус-груп із здобувачами експерти зазначили участь останніх у науково-практичних конференціях, опублікуванні статей у фахових виданнях тощо. НПП беруть активну участь у міжнародних та зарубіжних науково-практичних конференціях, публікаціях наукових статей у закордонних виданнях, у міжнародних наукових проектах та ін.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Підтримуємо висновки експертів щодо залучення стейкхолдерів-роботодавців до контрольних заходів під час освітнього процесу за ОПП. Це сприятиме перевірці практичних навичок у здобувачів вищої освіти.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів в НАУ є чіткими, зрозумілими і доступними для всіх учасників освітнього процесу. Вони передбачають можливість повторного проходження контрольних заходів та оскарження їх результатів здобувачами ОПП.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Закладом вищої освіти визначається політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності у внутрішніх документах, зокрема: Кодексі честі науково-педагогічного працівника і студента; Положенні про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ; Порядку перевірки академічних та наукових текстів на плагіат; Положенні про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти та ін. Здобувачі підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти НАУ. Протягом дії ОПП фактів порушень академічної доброчесності з боку здобувачів та НПП, які задіяні на ОПП, виявлено не було. НАУ підписаний договір про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат», що дозволяє отримувати вільний доступ до сервісу UniCheck. Експертна група вірно звернула увагу на необхідність забезпечити в університеті обов'язкову перевірку курсових робіт здобувачів за допомогою системи UniCheck. Рекомендуємо на початку навчального року розробити план заходів, спрямованих на популяризацію політики академічної доброчесності в НАУ. На веб-сторінці «Академічна доброчесність» (URL : <http://surl.li/agvdh>) офіційного сайту НАУ розмішувати: контакти осіб, до яких можна звернутися у разі виявлення фактів академічної недоброчесності з боку учасників освітнього процесу; публікації рішень про встановлення фактів академічної недоброчесності в НАУ та ін.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Погоджуємось із висновками експертів про відповідність академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників (37 % докторів наук та 63 % кандидатів наук), які задіяні для реалізації ОПП на магістерському рівні. Всі НПП, які забезпечують ОК на ОПП, мають науковий ступінь і більшість із них беруть активну участь у підготовці підручників та навчальних посібників, публікують наукові статті у виданнях, що включені до міжнародної наукометричної бази Scopus та бази Web Of Science тощо.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедури конкурсного добору НПП регламентовано Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників НАУ. Університет сприяє розвитку професійної та викладацької майстерності НПП НАУ. На ЮФ НАУ є усталеною практика закріплення ОК за НПП з урахуванням їхніх сфер наукових інтересів, а також ступеня їхньої професійної активності. При конкурсному доборі викладачів враховуються результати рейтингового оцінювання їхніх показників, що визначаються Положенням про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічного працівника та навчально-наукового структурного підрозділу НАУ. Як зазначають експерти, при визначенні рівня академічної та професійної кваліфікації НПП додатково враховується зареєстрований профіль науковця, ORCID ID, Research Gate, Google Scholar тощо. Погоджуємось із експертами щодо доцільності запровадження автоматизованого рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Роботодавці активно залучаються до освітнього процесу, зокрема до участі у наукових заходах, до організації проходження практики здобувачами в юридичному відділі ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» тощо. Позитивною є практика залучення до організації та реалізації освітнього процесу в НАУ представників наукових установ. Так, Н. Оніщенко брала участь у проведенні спільних наукових заходів, підготовці до підписання меморандуму про наукову співпрацю Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України з НАУ та ін. ЗВО укладено низку угод та меморандумів із представниками роботодавців.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЮФ НАУ залучає професіоналів-практиків, експертів з різних галузей права, представників роботодавців до проведення аудиторних занять як на регулярній основі, так і під час епізодичних зустрічей. Так, у 2022–2023 н.р. суддя Жовтневого районного суду міста Дніпро М. Ходаківський провів вебінар на тему «Особливості розгляду цивільних справ про позбавлення батьківських прав»; суддя Київського апеляційного суду Т. Писана провела майстер-клас на тему «Особливості розгляду цивільних справ про поділ майна подружжя»; суддя Полтавського районного суду Полтавської області С. Цибізова провела майстер-клас щодо перспектив створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності (ІР-суду) в Україні та використання іноземного досвіду роботи спеціалізованих судових установ; тренерка Національної Тренерської Мережі Н. Тройчук взяла участь в онлайн-тренінгу проєкту «Громада, вільна від насильства». Рекомендуємо залучати професіоналів-практиків, а також експертів у галузі авіаційного та космічного права до проведення бінарних лекційних та семінарських занять.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У НАУ існує система стимулювання розвитку викладацької майстерності, яка передбачає матеріальні та моральні заохочення для НПП, задіяних на ОПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Погоджуємось із висновками експертів стосовно того, що НАУ має достатню матеріально-технічну базу для реалізації ОПП. У ЗВО є належним чином облаштовані навчальні аудиторії, лекційні зали, які забезпечені комп'ютерними місцями, мультимедійним обладнанням; зал судових засідань, інтерактивні аудиторії та ін. В університеті є декілька лабораторій, а саме: Навчально-наукова криміналістична лабораторія, Навчальна лабораторія методичного супроводження освітнього процесу, Навчальна лабораторія новітніх технологій та ін. У НАУ функціонує бібліотека (спеціальна, електронна, читальний зал, особистий студентський простір – НАУ Хаб тощо). Експертною групою було відзначено створення та облаштування окремого приміщення так званого «НАУ-хаб» (<https://cutt.ly/rRE76rD>), де здобувачі мають додаткові можливості для наукового та фізичного розвитку.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Під час спілкування із здобувачами експерти відзначили, що останні мають безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів НАУ, бібліотечних фондів тощо. В університеті функціонує відділ по роботі зі студентами, сектор психолого-педагогічної роботи, Юридична консультація «Юридична клініка» тощо. Учасники освітнього процесу безоплатно можуть відвідувати Центр культури та мистецтв (URL : <http://surl.li/bfnwk>), Спорткомплекс НАУ (URL : <http://surl.li/bfnzpr>), наукові товариства, гуртки та ін.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

НАУ має дозвільні документи від військової адміністрації щодо можливості проведення навчальних занять в очному форматі. У навчальному корпусі ЮФ НАУ розташоване та обладнане власне бомбосховище, що під час воєнного стану в Україні дозволяє створити студентам безпечні умови під час очних занять. Крім того, в студентських гуртожитках є бомбосховища, забезпечені належним устаткуванням та речами першої необхідності. В ЗВО функціонує Медичний центр, що надає медичні послуги, проводить діагностичну медичну роботу та ін.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

У НАУ існує практика консультаційної та соціальної підтримки здобувачів, вирішення побутових питань проживання у гуртожитках, питань охорони здоров'я та ін. Первинна профспілквова організація студентів, аспірантів та докторантів НАУ забезпечує соціальну підтримку здобувачів. Відділ по роботі зі студентами НАУ надає інформативну підтримку з нормативних питань проходження служби, працевлаштування, соціальних пільг тощо.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Вченою Радою НАУ 20 лютого 2020 р. затверджена Концепція організації інклюзивного навчання в Національному авіаційному університеті. Метою Концепції є організації інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, які потребують додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти, а саме з порушеннями опорнорухового апарату, зору, слуху, легкими порушеннями інтелектуального розвитку, затримкою психічного розвитку. Проте Концепцією не охоплюються питання щодо підтримки учасників освітнього процесу, які мають неповнолітніх дітей та не мають можливості залишити їх в дитячих садочках або у шкільних закладах. Рекомендація: включити в Концепцію організації інклюзивного навчання в НАУ положення, які стосувались би підтримки здобувачів, НПП та інших працівників НАУ, що мають неповнолітніх дітей та не мають можливості залишити їх в дитячих садочках або у шкільних закладах. У навчальних корпусах НАУ облаштувати приміщення, де такі учасники освітнього процесу мали б можливість залишити своїх неповнолітніх дітей під наглядом відповідальних працівників університету.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

НАУ залучає стейкхолдерів–роботодавців до процедур забезпечення якості реалізації освітньої програми. На проект ОПП університет отримав рецензії від заступника голови Державної авіаційної служби України І. Зелінського та

адвоката, керівного партнера юридичної фірми «Горецький і партнери», к.ю.н. О. Горецького. Крім того, на веб-сторінці «Рецензії до ОПП» (URL : <http://surl.li/mwip0>) містяться рецензії від голови адвокатського об'єднання «Едуард Багіром та Партнери» Г. Багірова (від 19.11.2019), директора приватного підприємства «Рік» А. Плужнікова (без дати), заступника начальника територіального управління Державної судової адміністрації України в м. Києві Н. Чумак (без дати), адвоката, голови адвокатського бюро «Москаленко і Партнери» А. Москаленко (без дати). Однак, на жаль, рецензії від Г. Багірова, А. Плужнікова, Н. Чумак, І. Зелінського та О. Горецького не містять жодної пропозиції стосовно удосконалення освітньо-професійної програми 2022 р. Рекомендуємо ЮФ НАУ відмовитись від формального підходу до роботи із рецензіями та відгуками на ОПП від стейкхолдерів-роботодавців. Залучати до обговорення проекту освітньої програми роботодавців, які б надавали конкретні рекомендації щодо покращення змісту освітньої програми та удосконалення освітньої діяльності за цією програмою. До організації та реалізації освітнього процесу на ЮФ НАУ системно залучати роботодавців, експертів та правників-практиків авіаційної та космічної галузі тощо. На офіційному сайті ЗВО розмістити анкету-опитувальник стейкхолдерів-роботодавців щодо рівня відповідності освітньої програми сучасним вимогам ринку правничих професій.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

випускниками ОПП магістерського рівня зі спеціальності 081 «Право» щодо врахування їхніх рекомендацій щодо удосконалення ОПП та освітнього процесу. Рекомендація: На ЮФ НАУ здійснювати системний моніторинг стану формування кар'єрних траєкторій випускників та їхніх професійних досягнень. Запровадити практику щорічного онлайн-опитування випускників ОПП щодо питань покращення освітньої програми. На офіційному сайті НАУ розмістити анкету-опитувальник випускників Юридичного факультету. Ініціювати створення асоціації чи іншої форми системної комунікації випускників Юридичного факультету.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В університеті існує практика розгляду та схвалення робочих програм кафедрами, яка забезпечує викладання відповідного ОК, а також випусковою кафедрою, а саме кафедрою господарського, повітряного та космічного права. Так, робочі програми ОК 3–10 пройшли процедуру обговорення та схвалення на кафедрах, де НПП забезпечують їх викладання. Ті ж самі робочі програми вдруге обговорювались та схвалювались випусковою кафедрою (кафедрою господарського, повітряного та космічного права). Проте деякі робочі програми кафедр не проходили обговорення та схвалення випускової кафедри, зокрема: РП «Ділова іноземна мова» (ОК 1), яка підготовлена НПП кафедри іноземних мов та перекладу, та РП «Філософські проблеми наукового пізнання» (ОК 2), підготовлена НПП кафедри філософії. Таким чином, в університеті існує практика обговорювати та схвалювати окремі робочі програми (ОК 1–2) на кафедрах, де закріплені відповідні навчальні дисципліни, а для деяких робочих програм (ОК 3–10) передбачено подвійну процедуру обговорення та схвалення на кафедрах ЮФ НАУ. Рекомендуємо запровадити єдиний підхід щодо обговорення та схвалення робочих програм навчальних дисциплін, які передбачені ОПП. У випадку необхідності залучення кафедри господарського, повітряного та космічного права (випускна кафедра ЮФ НАУ) до процедури обговорення та схвалення робочих програм, організувати міжкафедральні засідання, а саме: кафедри, де НПП забезпечують викладання відповідного ОК ОПП, та випускової кафедри ЮФ НАУ. Привертає увагу та обставина, що РП «Ділова іноземна мова» (ОК 1 ОПП 081 «Право») ([URL : http://surl.li/mwifj](http://surl.li/mwifj)) затверджена Науково-методичною радою факультету лінгвістики та соціальних комунікацій НАУ 06.09.2022 . (Протокол № 8), а 09.09.2023 р. її затверджує декан юридичного факультету НАУ, а не керівництво ФЛСК НАУ. Проте Робочу програму «Філософські проблеми наукового пізнання» (ОК 2 ОПП 081 «Право»), яка розглядалась та затверджувалась на Науково-методичній раді факультету лінгвістики та соціальних комунікацій НАУ, затверджував заступник декана цього факультету, а не декан юридичного факультету НАУ. Таким чином, у ЗВО склалась практика, коли Робочі програми, розроблені НПП кафедр ФЛСК НАУ, в одному випадку затверджує декан ЮФ НАУ, а в іншому – заступник декана ФЛСК НАУ. Рекомендація: встановити єдиний порядок затвердження Робочих програм навчальних дисциплін, які розроблені НПП кафедр не юридичного факультету, але викладаються для здобувачів ОПП магістерського рівня 081 «Право».

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила та процедури освітнього процесу в НАУ врегульовано низкою внутрішніх нормативно-правових документів, які є чіткими та зрозумілими. Вони знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті університету. Привертає увагу те, що не всі рубрики на веб-сторінках офіційного сайту є активними. Так, наприклад, вкладка «Графіки навчального процесу заочної форми навчання» (URL : <http://surl.li/mwhfi>) не є активною. Веб-сторінка «Фотогалерея» (URL : <http://surl.li/mwlxy>) містить фотоанонси за період 2012–2015 рр. Протягом 2016–2023 рр. ця веб-сторінка не оновлювалась. Згідно з результатами опитування, проведеного у серпні 2023 року ЮФ НАУ, свою задоволеність рівнем інформаційного забезпечення, зокрема сайтом, більше 45% респондентів оцінили як високу, ще приблизно 45% – як достатню. Рекомендуємо покращити архітектуру офіційного сайту Національного авіаційного університету, оновити його веб-сторінки. Адаптувати офіційний сайт університету для учасників освітнього процесу з порушеннями (вадами) слуху.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

При оновленні освітньої програми університету використати досвід провідних країн Європейського Союзу, а також країн Північноатлантичного альянсу, які мають освітні програми магістерського рівня юридичного спрямування, для запозичення кращих практик.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Навчальні плани затверджувати перед початком освітнього процесу. Робочі програми навчальних дисциплін затверджувати в розумні короткі строки після введення в дію навчальних планів до освітньої програми. В Тематичному плані Робочої програми навчальної дисципліни «Актуальні питання кримінального права» виправити помилки щодо кількості годин лекційних занять, які передбачені для здобувачів заочної форми навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Створювати можливості для здобувачів ОПП щодо їх участі у національних та зарубіжних програмах академічних обмінів. На початку навчального року розробити план заходів, спрямованих на популяризацію та стимулювання участі здобувачів освітньої програми у національних та міжнародних програмах академічних обмінів. Активно популяризувати та стимулювати здобувачів освітньої програми до участі в отриманні освітніх компонентів в рамках неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

На початку навчального року розробити план заходів із розповсюдження та поширення інформації про національні та міжнародні науково-дослідні та освітянські проекти та програми та можливості участі у них здобувачів освітньої програми.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

На початку навчального року розробити план заходів, спрямованих на популяризацію політики академічної доброчесності в Національному авіаційному університеті. На веб-сторінці «Академічна доброчесність» (URL : <http://surl.li/agvdh>) офіційного сайту НАУ розміщувати: контакти осіб, до яких можна звернутися у разі виявлення фактів академічної недоброчесності з боку учасників освітнього процесу; публікації рішень про встановлення фактів академічної недоброчесності в НАУ та ін.

Критерій 6. Людські ресурси

Залучати професіоналів-практиків, а також експертів у галузі авіаційного та космічного права до проведення бінарних лекційних та семінарських занять з навчальних дисциплін, які забезпечують реалізацію освітньої програми.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Включити в Концепцію організації інклюзивного навчання в Національному авіаційному університеті положення, які стосувались би підтримки здобувачів, НПП та інших працівників НАУ, що мають неповнолітніх дітей та не мають можливості залишити їх в дитячих садочках або у шкільних закладах. У навчальних корпусах НАУ облаштувати приміщення, де такі учасники освітнього процесу мали б можливість залишити своїх неповнолітніх дітей під наглядом відповідальних працівників університету.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

До організації та реалізації освітнього процесу за ОПП запрошувати експертів та правників-практиків авіаційної та космічної галузі. Залучати до обговорення проекту освітньої програми роботодавців, які б надавали конкретні рекомендації щодо покращення змісту освітньої програми та удосконалення освітньої діяльності за цією програмою. На офіційному сайті ЗВО розмістити анкету-опитувальник стейкхолдерів-роботодавців щодо рівня відповідності освітньої програми сучасним вимогам ринку правничих професій. На юридичному факультеті НАУ здійснювати системний моніторинг стану формування кар'єрних траєкторій випускників та їхніх професійних досягнень. Запровадити практику щорічного онлайн-опитування випускників ОПП щодо питань покращення освітньої програми. На офіційному сайті НАУ розмістити анкету-опитувальник випускників Юридичного факультету. Ініціювати створення асоціації чи іншої форми системної комунікації випускників Юридичного факультету. Запровадити єдиний підхід щодо схвалення та затвердження робочих програм навчальних дисциплін на кафедрах та інших інституціях НАУ. У випадку необхідності залучення кафедри господарського, повітряного та космічного права

(випускова кафедра ЮФ НАУ) до процедури обговорення та схвалення робочих програм, організувати міжкафедральні засідання, а саме: кафедри, де НПП забезпечують викладання відповідного ОК ОПП, та випускової кафедри.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Покращити архітектуру офіційного сайту Національного авіаційного університету, оновити його веб-сторінки. Адаптувати офіційний сайт університету для учасників освітнього процесу з порушеннями (вадами) слуху.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ДРОЗДОВ ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ